

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta šte. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: šte. 9-12410
Cena: Posamezna šte. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 33

Gorica - 16. avgusta 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

„Udarniško“ delo — hiralnica naše mladine

V dolgo vrsto žal se predobro znanih »pridobitev« komunistične revolucije na naših tleh, spada brez dvoma tudi uvedba tako imenovanega prostovoljnega ali »udarniškega« dela, v katero je bil stalno vprežen del slovenske mladine. Naivni človek, ki se za komunistične »blagodati« in »uspehe« navdušuje le ob čitanju rdečih časopisov kar ne najde primerljivih izrazov, s katerimi bi zadostno in dostojno pohvalil »skrbčeo« oblast, da je v razmeroma kratkem času dosegla pri povojni obnovi tako zavidljive »uspehe«, zlasti da je »znala« mladino tako navdušiti za to slavno »pridobitev« in jo kljub težavnim prehrabnim in drugim prilikam voditi do vedno novih »delovnih zmag«, za katere se navdušenje baje še danes noče poleči... Takale reklama diha namreč iz vseh komunističnih listov, toda če človek temeljiteje prebira te slavospeve modernemu suženjskemu izrabljanju človeka po človeku, si kljub kričavi zunanosti lahko kaj kmalu ustvari pravo sliko, ki je tudi več ali manj izvežbani poročevalci niti med vrsticami več ne more prikriti. Kljub vsej tekmi, ki so jo pri tem delu uvajali postavljeni priganjanci, kljub nagradam, ki so jih od časa do časa prejeli služnejši »brigadirji«, je delo količinsko sicer lahko presegló postavljeno normo, a je kakovostno bilo zanič. O takem stanju se je končno prepričala tudi oblast in skuša zato to »pridobitev« počasi in neopaženo odpraviti, ker je v današnjih časih dolarske pomoči postala že pravi anahronizem žalostnega spomina. Nočemo trditi, da je država s svojim »udarniškim« izkoriščanjem sestradne mladine kvantitativno dosegla malo, ker smo baš nasprotnega mnenja; toda ali je to večletno brezobzirno izmožgavanje mladih delovnih sil mladini duhovno ali vsaj — materialno koristilo, je kajpada drugo vprašanje.

Kakšne so bile prehrabne, higijske in druge razmere, v katerih se je nahajala mladina na »udarniškem« delu, smo imeli večkrat priložnost slišati: nezadostna in slabo pripravljena hrana, slaba obleka in obutev, neugodna ležišča in podobne razmere so na stečaj odpirale vrata jetiki in drugim boleznim, ki danes v vsej Jugoslaviji tako strahovito razsujajo in kopljejo svojim nesrečnim žrtvam prerane grobove. Toda komuniste te ugovorite in izkušnje niso dolgo izmožgale, ker so pač ljudje brez vesti in človeka upoštevajo le v toliko, v kolikor jim kot stroj proizvajajo ter se povrh vsega radi ne ozirajo niti na njegove življenjske potrebe, zlasti še, če se zavedajo, da iz njega ne bodo več mogli kaj prida iztisniti. To je materializem najgrobje vrste, ki ga svobodni svet uvršča med zločine proti človeštvu.

Še pogubnejši pa so bili cilji, ki so jih komunisti pri udarniškem delu zasledovali na vzgojnem in moralnem polju. Tu so si obetali najbujnejšo žetev: poleg številnih (včasih celo dvanajstih) ur dnevnega dela, je morala mladina prisostvovati posebnim mitingom in »diskusijam«, ki so se navadno vršili pozno zvečer in katerim je za zaključek sledila nekaka »prosta zabava«. Kakšne so bile te »proste zabave« v mešanih družbah si lahko predstavljamo, zlasti še če pomislimo, da se je splošno pohujševanje mladine vršilo načrtno, preudarno in preračunano s polnim sodelovanjem in »usmerjanjem« štabnega osebja, ki se je ravnalo po višjih direktivah. Komunisti so se dobro zavedali, da je treba priložnost »udarniškega« dela do skrajnosti izrabiti, da se

pri mladini za vedno odstranijo kakršnikoli predsodki o veri in morali, ki ovirajo uspešno oblikovanje novega človeka. Novi človek mora biti v vsakem oziru popolnoma »zgrajen«, ako se naj od njega kdaj pričakuje, da bo tudi druge na ta način »gradil«. Sistematično blatenje Cerkve in vere, neprestano hujskanje proti tako imenovanim ostanom starega reda in reakcije, smenjenj vsake morale in poniževanje človeškega dostojanstva, je bilo vsakdanja hrana, ki so jo spočiti in dobro rejeni komisarji servirali v času političnih ur lačni in utrujeni mladini. Toda prav ta mladina je končno že v veliki večini spregledala dvakrat zločinsko igro svojih valptov in bo ob pravem času o

vsem tudi spregovorila. Iz vsega navedenega torej neizprosno sledi, da je bilo to nečloveško izrabljanje mladine po udarniškem delu čisto sovjetskega boljševiskega izvora, in da so s tem naši komunisti telesno in duševno upropastili celo generacijo, ne da bi pri tem — po drugi strani — petletko vsaj deloma obvarovali zgodnjega in tako neslavnega pogina.

Da je bilo »udarniško delo« za slovensko mladino prava hiralnica, je torej izven debate, kakor je v ostalem izven vsake debate tudi dejstvo, da mora prej ali slej tudi naše komuniste zadeti ostra sodba in kazeno, da bodo pomnili kako neprimerno strašnejši postane zločin genocida takrat, kadar si ga kdorkoli upa zagrešiti nad lastnim narodom in nad lastno krvjo.

J. G.

Jugoslavija in Trst

Zapleteno tržaško vprašanje je prišlo do novega vzleta, ki ga predstavlja zadnja zahteva OF za STO, naj se obe področji Svobodnega tržaškega ozemlja združita in se tako izvede določilo pariške mirovne konference. Ta resolucija sprejeta na konferenci KP STO cone A (jug. komunistov) pomeni velik preobrat v gledanju Jugoslavije na rešitev tržaškega vprašanja. Do sedaj je jugoslovanska politika šla za tem, da uredi tržaško vprašanje v sporazumu z Italijo. Pri tem so pred časom mislili, da se bo mogoče pogoditi z Italijo na podlagi znanega sporazuma Tito-Togliatti, po katerem bi Italija dobila Trst in del cone B, Jugoslavija pa bi odstopila Gorico in nekatere slovenske kraje na Tržaškem in v Koprščini. Dolgo so potem jugoslovanski politiki zahtevali, da se uredi tržaško vprašanje s sporazumom med Italijo in Jugoslavijo. Sedaj je tega nekako konec, ker je Italija v mesecu juliju vložila pri zapadnih državah prošnjo za spremenitev določb mirovne konference. Te so obljubile, da bodo prošnjo vzele v poštev in olajšale določila pariške mirovne pogodbe, v kolikor se tičejo Italije. Toda med določili pariške pogodbe je tudi sklep o ustanovitvi Svobodnega tržaškega ozemlja. Če torej sprejmejo revizijo mirovne pogodbe, kako rešiti tržaško vprašanje? Če bi šlo tu samo za Italijo, bi stvar ne bila tako težka, ali v Trstu so zastopani tudi interesi Jugoslavije. Kako torej

urediti tržaško zadevo, da bo tudi Jugoslavija zadovoljna?

Italijanske zahteve so jasne: vrniti Italiji celotno Svobodno tržaško ozemlje, cone A in B. Jugoslavija noče o tem nič slišati ter se je do sedaj sploh branila odstopiti cone B, da bi se ustanovilo Svobodno tržaško ozemlje, kakor ga predvideva pariška mirovna konferenca. Ko so se demokratični Slovenci pri volitvah leta 1949 borili za ohranitev STO-ja, je šla fronta svoja pota in ni hotela o tem nič slišati. Danes po dveh letih pa so ravno pred novimi volitvami postavili aktivisti OF kot vsaj glavni program ohranitev in uveljavljenje STO-ja. Tako je izjavil Branko Babič: »Še danes stojimo principiarno na stališču ustvaritve resnično svobodnega in neodvisnega Tržaškega ozemlja, kakor tudi notranje združitve obeh njegovih delov.« Za Babičevimi besedami in za resolucijo KP za STO je jasno, da stoji uradna politika beogradske vlade. Omeniti pa je treba, da Jugoslovani ne mislijo pristati na združitve obeh področij brezpogojno, temveč stavijo svoje zahteve. Ena njihova zahteva je, da naj se tudi področje A demokratizira po zgledu področja B, to je naj se tudi na področju A uvedejo slične komunistične metode, kot vladajo na področju B in v Jugoslaviji. Vendar je to pri stvari postranskega pomena; važno je to, da so se uradni zastopniki jugosl. politike izrekli za združitve obeh področij in za ohranitev STO-ja.

Perzija in Koreja

Zadnja poročila iz Perzije pravijo, da se pogajanja med zastopniki perzijske in angleške vlade ugodno razvijajo. Vse kaže, da bodo našli način mirne poravnave petrolejskega spora. To bo močno pomirilo živce v Londonu, kjer so zaskrbljeni zopet zaradi Egipta, kateri grozi, da bo odpovedal anglo-egiptovski pogodbo iz leta 1936. S tem bi Anglija izgubila pravico imeti svoje vojake ob sueskem prekopu. Vsekakor težav na Bližnjem Vzhodu Angležem ne manjka.

S Koreje nimamo poročati nič posebnega. Prekinjena pogajanja so se zopet začela in se vršila vsak dan ves pretekli teden, ali brez vidnega uspeha. Obe strani vztrajata vsaka pri svojem glede razorožitvenega paku. Komunisti bi se radi vrnili na 38. vzporednik, Združeni narodi bi pa radi ostali na črti, ki jo imajo sedaj zasedeno. Upajmo, da bo prihodnji teden bolj uspešen v tem oziru.

Rankovič o sodiščih, tajni policiji, zaporih...

Policijski minister Jugoslavije Aleksander Rankovič je dne 4. junija letos na IV. zboru Centralnega odbora komunistične stranke govoril o pravosodju pod komunističnim režimom.

Njegove besede so naslednje: »Od resolucije Kominforma do danes so naše oblasti zaprle 8.403 oseb zaradi sovražnega delovanja v smislu politike Informbiroja. Vse te osebe so bile obsojene po upravnem postopku (to se pravi brez sodnega postopanja). Obsojeni so bili na družbeno koristno delo. Doslej smo jih izpustili na svobodo 3.718. Izmed teh, ki so bili zaprti pa izpuščeni, jih je bilo 1.2% ponovno zaprtih, ker so obnovili svoje sovražno delovanje.

O komunističnih sodiščih

»Naša sodišča, UDB (tajna policija) in javni tožilci kažejo nagnenje, da navadna zločinstva pretvarjajo v politično kazniva dejanja. Nekaj časa je bila navada, da so se smatrali vsi posamični upori proti gospodarskim ukrepom, vse povzročene škode, zlorabe, slučajni brezbrične malomarnosti in brezvestnosti za gospodarske in druge sabotaže. So sodišča, ki vsako posamično nepokorščino proti državnim organom kar spremenijo v protirevolucionarno dejanje.«

»Tako je n. pr. neko sodišče razglasilo žalitev predsednika krajevnega odbora in njegove žene za kaznivo dejanje proti narodu in državi in naložilo kazen zapora treh let.«

»Takile pojavi so posledica očiglednega nepoznanja zakona in nezaznavanja pomena in vloge pravosodja, kakor tudi izraz zelo nizke politične izobrazbe sodnikov.«

O usodi obtožencev

»Sodišča se kar redno zadovoljujejo s poročili organov javne uprave (policije) in s priznanjem obtoženca. Ne prizadevajo si, da bi ugotovila dejansko resnico. Zanimarjane obrambe obtoženca in obrambnih prič povzročajo, da je cela vrsta sodb neprepričevalnih. V mnogih slučajih je očividno, da sodišče kar sprejema dejansko stanje kakor je obrazloženo v obtožnici brez ozira na dokaze, ki govorijo, da je nasprotno res. V poedinih slučajih se je dogajalo, da je sodišče odbilo zahtevo obtoženca, da bi dokazal svoj alibi, ali pa je sodišče kar molče prešlo preko te zahteve. Tako je n. pr. oseba, ki je bila v času okupacije zaprta v okupatorskih taboriščih, bila obsojena zaradi sodelovanja z okupatorjem. Značilni so primeri, da sodišča vztrajno odklanjajo, da bi zaslišala priče.«

O tajni policiji

»Organi notranjih poslov, vključivi UDB (tajna policija) tudi delajo v svojem uradnem poslovanju velike napake. Polni so raznih slabosti in pomanjkljivosti zlasti glede spoštovanja in izvajanja zakonitosti. Postopanja posameznih organov UDB (tajne policije) silno škodujejo njenemu ugledu in povzročajo politične težave. Nekateri organi UDB ne pojmujejo, da je treba vse zakone in predpise dobro poznati in se jih točno držati, kajti UDB nikakor ni izven in nad zakonom in nad oblastjo... Po podatkih javnega tožilstva in ministrstva notranjih poslov je bilo v letu 1949 47% vseh aretacij, ki jih je izvršila UDB, torej polovica vseh aretacij UDB neopravičenih... Neopravičeno začeta

kazenska postopanja dajejo tole podobo: v Srbiji jih je bilo 40%, v Sloveniji 39%, v Bosni in Hercegovini 51%, v Macedoniji 38%, v Črni gori 47% (o Hrvatski pa še ni podatkov). Ti podatki pač povedo, da mnogi organi UDB smatrajo odvzem svobode in aretacijo ljudi za zelo enostavno stvar...«

Zakaj so sodišča tako slaba?

»Nič ni čudno, da so sodišča padla tako nizko. Isto velja za upravne organe. Zelo redki so prišli v sodne službe, ker so imeli zadostno strokovno izobrazbo. Le politična pravilna pripadnost kandidata je bila odločilna za postavitev sodnikov. Posamezni ljudski odbori so volili za sodnike ljudi iz raznovrstnih političnih razlogov ali pa kar zato, da bi na ta način zaposlili gotove osebe. Kdor jim ni bil všeč, so ga odpustili. Pogosto se je zgodilo, da so partijske organizacije podpirale nepravilne predloge poedincev za odpušitev tudi takrat, kadar so krajevni oblastniki kar sami v naprej izdali take odredbe... Tako so sodišča postala orodje strankine politike, izvršni organi Ljudskih odborov, javnih tožilcev in krajevnih partijskih organov. Sodišča so izgubila vso avtoriteto med narodom, vsako zaupanje in spoštovanje...«

279 sodnikov brez pravne izobrazbe - 104 pa imajo le ljudsko šolo

»V začetku 1951 je bilo pri vseh naših sodiščih: 1.322 stalnih sodnikov, 47.871 sodnikov-poročnikov in 285 tajnikov sodišč. Med stalnimi sodniki je bilo 96,4% moških.«

»Črna Gora ima izmed 37 sodnikov dva brez pravne izobrazbe, Hrvaška med 324 samo dvajset, Vojvodina pa med 124 štirinajst, Slovenija med 144 dvajset, Srbija med 463 dvaindevedeset, Macedonija med 58 enaindvajset, Bosna in Hercegovina pa med 184 stodeset sodnikov brez pravne izobrazbe. Od 1.001 okrajnih sodnikov jih ima samo 745 pravno fakulteto. V Bosni ima 65 sodnikov samo ljudsko šolo, v Srbiji pa 39...«

Nezakonitosti v javni upravi

Mnogo večja nezakonitost kot v sodstvu pa vlada na upravnem področju. Rankovič pravi:

»Nezakonitosti se pojavljajo večinoma pri krajevnih organih. Ti se predvsem prizadevajo, da bi izvedli naročene akcije, da bi dosegli određene uspehe in cilje, ne mislijo pa na zaščito pravic državljanov in uporabljanje zakonitih predpisov... Ni redka pojava, da člani ljudskih odborov vedoma kršijo zakone, ker mislijo, da jih pravni predpisi ovirajo pri izvrševanju nalog... Tako je ljudski odbor v Stari Pazovi enostavno sklenil, da bo kaznoval vse tiste, ki se bodo pritožili proti oceni količine pridelka koruze. Ta sklep so celo zapisali v zapisnik... Ljudski odbor v Boru je ukazal naj se enostavno posekajo zasebni gozdovi, da se pokrije potreba kuriva za ogrevanje itd.«

To Rankovičevo samoobtožbo je ameriško časopisje objavilo v dolgih izvlečkih. Značilno je in hvalevredno, da tega govora listi niso tolmačili kot dokaz, da se je komunistični režim začel kesati svojih nezakonitosti, ampak le kot dokazilo in uradno spričevalo o brezpravnosti, ki v njej živi jugoslovansko ljudstvo. Po reviji »Pregled«.

Štirinajsta nedelja po binkoštih

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 6, 24-33)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Nihče ne more služiti dvema gospodoma: ali bo namreč enega sovražil in drugega ljubil, ali se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamoni. Zato vam pravim: Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli, tudi ne za svoje telo, kaj boste oblekli. Ali ni življenje več ko jed in telo več ko obleka? Poglejte ptice pod nebom: ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice in vaš nebeski Oče jih živi. Ali niste vi veliko več vredni ko one? Kdo izmed vas pa more s svojo skrbjo dodati svoji postavi en komelec? In za obleko kaj ste v skrbeh? Poglejte lilije na polju, kako rastejo; ne trudijo se in ne predejo, a povem vam, da se še Salomon v vsem svojem sijaju ni oblačil kakor katera izmed njih. Če pa trava na polju, ki danes stoji in se jutri v peč vrže, Bog tako oblači, ne bo-li mnogo bolj vas, maloverni? Ne skrbite torej in ne povprašujte: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čim se bomo oblekli? Zakaj po vsem tem povprašuje pogani. Saj ve vaš Oče, da vsega tega potrebujete. Išcite najprej božjega kraljstva in njegove pravice in vse to se vam bo navrglo.

Elegantno oblečen mladenič je nekoč prišel v cerkev, da bi nekoliko pomolil in prosil odpustanja. Prav takrat se je začela sv. maša. Približal se je oltarju in sklenil, da bo pri sveti maši. Pri evangeliju duhovnik pokriza knjigo in sebe, potem pa čita: »Nihče ne more služiti dvema gospodoma: ali bo namreč enega sovražil in drugega ljubil, ali se bo enega držal in drugega zaničeval. Ne morete služiti Bogu in mamoni.«

Te besede so bogatega mladeniča pretresle. V njegovem srcu se je nekaj podrl. Svet je bil doslej njegov gospodar, strasti so gospodovale v njegovem srcu.

Ko je prišel iz cerkve, ni šel domov, ampak v puščavo. Toda ko je bil daleč proč od grešnega sveta, se

ga je polotil strah. Kako bo sedaj živel, ko nima hiše, ne kruha, ne obleke, ko nima nobenega človeka v svoji bližini. Pa se je spomnil na druge evangeljske besede: »Ne bodite v skrbeh za svoje življenje, kaj boste jedli...«, in potolažil se je. Ostal je v puščavi in postal svetnik: sv. Anton Puščavnik.

Jezusove besede so odločne in jasne. Vse naše srce hoče zase. Ne sme biti razdeljeno. Morda je ravno to največja napaka sedanjega časa. Manjka odločnosti in doslednosti. Preveč je polovičarstva. Nobenega soglasja ni med obiskovanjem cerkve ob nedeljah in med istočasnim zahajanjem na razne grešne in dvomljive zabave. Zopet drugi radi obiskujejo grobove rajnih, a čisto mirno opuščajo nedeljsko sveto mašo. Marsikdo obsoja sodobno brezboštvo, a istočasno ga podpira s čitanim brezbožnega časopisa in z obiskovanjem brezbožnih prireditev.

Gotovo ni treba bežati v puščavo, kakor je sveti Anton Puščavnik, pač pa se izogibajmo nevarnosti, v kateri se postavimo na Kristusovo stran. Značajni bodimo! Kdor Jezusa prizna pred ljudmi, to se pravi, da po njegovi volji živi, njega bo tudi Jezus priznal pred svojim Očetom v nebesih.

NEDELJSKA MOLITEV

VARUJ SVOJO CERKEV S
TRAJNO MILOSTJO, PROSIMO,
GOSPOD; IN, KER UMLJIVI
ČLOVEK BREZ TEBE PROPADA,
GA S SVOJO POMOČJO VEDNO
ODTEGUJ ŠKODLJIVIM STVA-
REM IN VODI K ZVELIČAVNIM.

Koledar za prihodnji teden

19. avgusta. NEDELJA. 14. pobinkoštna; Janez Eudes, spoznavalec.
20. PONEDELJEK. Bernard, opat.
21. TOREK. Ivana Franciška Santalska.
22. SREDA. Brezmadežno Sree Marijino.
23. ČETRTEK. Filip Benicij, spozn.
24. PETEK. Jernej, apostol.
25. SOBOTA. Ludovik, kralj.

Peruvijanski katoličani

Priznati moramo, da smo v zemljepisno zelo slabo podkovani. Prepričan sem, da bi spravi marsikoga, tudi izobražena v zadrego, če bi ga vprašal, kdo so Peruvijanci in kje leži njihova domovina.

Domovina Peruvijancev je republika Peru na zapadu Južne Amerike ob Tihem oceanu, med ekvadorsko, čilsko in brazilsko republiko. Peru je hribovita dežela, saj zavzema Andsko gorovje s svojimi nad šest tisoč metrov visokimi grebeni večji del te dežele; le ob Amaonskih pritokih leži tropska nižina, ki jo pokrivajo neprodorni tropski pragozdovi. Ljudje prebivajo po večini v hladnih stranskih dolinah in na kordilskih planotah.

Peru je bil do 1821 španska kolonija, od takrat pa je samostojna republika. Je približno štiri in pol krat večji kot Italija, a ima samo sedem in pol milijona prebivalcev, od katerih spada komaj ena desetina k belemu plemenu, medtem ko so vsi drugi indijanskega pokoljenja. Po veri je 97 odstotkov katoličanov, ostali pa so protestanti, pogani, budisti, konfucijisti, judje in mohamedanci. Uradni jezik je španski, a Indijanci se poslužujejo med seboj različnih svojih dialektov. Naj omenimo še to, da so glavni pridelek dežele kava, bombaž, trsní sladkor, kakao in banane; pa tudi na rudninah je dežela zelo bogata, posebno na bakru in srebru. Tudi njena petrolejska produkcija je zelo izdatna. Glavno mesto je Lima, znano po sv. Rozi Limanski.

CERKVENE RAZMERE

V cerkvenem oziru je razdeljena dežela na štiri nadškofije in enajst škofij, ki zavzemajo zapadni del države ob Tihem oceanu. Vzhodni del države, ki je najbolj redko naseljen in ki šteje komaj pol milijona prebivalcev, je še vedno misijonska dežela,

okolščine za razcvet duhovniških poklicev, in ki zbira obnem sredstva za podporo revnih semenščikov. Poleg tega je zadnja škofijska konferenca (1949) sklenila, poklicati v deželo tuje duhovnike ter jim izročiti nekaj župnij, kar se je deloma že zgodilo.

UPAPOLNI IZGLEDI

Pri vsem pomanjkanju duhovnikov so ostale razmere nadvse razveseljive. Predvsem moramo poudariti, da uživajo privatne katoliške šole vso prostost. Poleg tega je na vseh državnih šolah in zavodih verouk obvezen predmet, na srednjih državnih šolah so katehetje celo plačani od države. Da bi prišli dijaki srednjih šol do dobre veroučne knjige, je razpisalo naučno ministerstvo nagraden natečaj za najboljšo veroučno knjigo, ki jo bo ministerstvo izdalo na lastne stroške, morebitni dobiček pa odstopilo v dobro duhovniških poklicev. Nadaljno zelo razveseljivo dejstvo je, da so vsa ženska učiteljska izročena redovniškim kongregacijam, ki imajo na ta način vzgojo vseh učitelje v svojih rokah. To dejstvo odtehta vsaj nekoliko pomanjkanje duhovnikov, kajti učiteljice, ki pridejo iz teh zavodov so globoko verne ter nadomestujejo duhovščino s tem, da učijo otroke krščanski nauk ter da jih pripravljajo na sv. zakramente. Pa tudi drugače so te učiteljice velika podpora duhovnikom pri njihovem apostolskem delu.

Zato lahko po vsej pravici sklepamo, da verske razmere in izgleidi niso pri vsem pomanjkanju duhovščine nikakor obupni, ampak pod gotovimi vidiki naravnost dobri. Tudi lahko trdimo, da v deželi ni resnih nasprotnikov katoličanstva, čeravno poskušajo protestanti tudi tukaj razvijati svojo krivoversko propagando. Tudi razmerje med katoliško cerkvijo in državo je dobro, saj daje država katoliški Cerkvi celo materialno podporo in sicer vsakokrat, ko ta zanjo prosi. Najboljša garancija za boljše bodočnost kat. Cerkve v tej državi pa nudijo škofje, ki so polni apostolske gorečnosti in ki ne bodo nehali, dokler ne bo dosegla katoliška cerkev v tej rojstni deželi nešteti svetnikov one slave, ki jo je nekoč že uživala.

Pismo iz Kitajske

Naš misijonar Ciril Čarga nam je te dni pisal iz daljne Kitajske. Njegovo pismo pričujemo, ker vemo, da bo tudi druge zanimalo, kako se mu sedaj godi na Kitajskem.

»Lepa hvala za »Katoliški glas« celega lanskega leta in letošnjega do maja. Zelo me je razalostila vest o smrti msgr. Brumata, ki je bil tudi meni pravi prijatelj in dobrotnik... Ravno sem vam bil pripravil pismo z vestmi o našem delovanju, ko je prišla vihra, ki je vse pometla in nas še sedaj premetava.

Najprej smo prišli ob stanovanje, tako da smo sedaj vsi gostje pri usmiljenkah, ki so se tudi morale stisniti. A to nima velikega pomena, saj je vendar umestno, da se za skupni blagor nekoliko žrtvujemo. Nato se je začela tudi tukaj gonja proti sirotišču. Obdolžili so sestre, da so metale otroke žive v vodnjak. Sam župan je o tem kričal na mitingu, časopisi so pa prinesli fotografijo z otroki. Ravno te dni imamo inšpekcijsko komisijo, ki o tem priveduje, oziroma ki se na vse načine prizadeva, da bi kako tako pričevanje izvela iz ust uslužbencev. Ti pa so stanoviti v pričevanju nedolžnosti sester.

To jih pa ni motilo. Kar sami so spisali primerno ovadbo in jo potisnili v roke neki uslužbenki, da bi jo prebrala na splošni konferenci o sirotiščih. Ko se je večeraj vračala, so morali ostali z zastavo na postajo na slovesen sprejem »junakinj«, ki je edina — med dvestoterimi — povedala »resnico«.

Med tem nas s svojimi konferencami skrbno poučujejo o sodobnih vprašanjih. Enkrat so napravili posebno konferenco za nas inozemce. Ob tej priliki so nam ponovno obljubili vladno zaščito. Koliko velja taka zaščita, priča zgled gg. Kopača in Volbanka in kot mi ravnokar sporočajo tudi mojega škofa z dvema duhovnikoma, ki so že v Hongkongu na poti v Evropo. Sedaj je na dnevnem redu tudi vprašanje trojne avtonomije; če je ne podpišes, ne dobiš verske svobode, če jo pa podpišes, bo to bržkone pomenilo razkol s papežem, čeprav za sedaj pravijo, da ni še govora o ločitvi s sv. očetom. Vsekakor so naši verniki v hudem razcepju. Molite veliko za duhovnike in vernike sploh.

Poročilo g. Čarge se ujema s poročili, ki prihajajo iz drugih delov Kitajske: redovnice preganjajo, sirotišča, šole in bolnice zapirajo, tuje duhovnike izganjajo ali zapirajo, domačine pa silijo k odpadcu, oziroma k ustanovitvi neke narodne cerkve. Kakor se vidi, so komunisti po vsem svetu enaki, ker so se vsi učili v isti moskovski šoli.

Slov. katoliški visokošolci v Madridu

V Madridu se je vršil od 13. do 20. julija t. l. študijski tečaj Zveze slovenskih katoliških visokošolcev. Na njem so sodelovali člani in članice ZSKV, nekateri starešine, ki so izšli iz te organizacije ter nekaj slovenskih duhovnikov. Ker se letos praznuje obletnica dveh velikih papeških socialnih okrožnic Rerum Novarum in Quadregesimo Anno, je imel tudi ta tečaj socialni značaj. Predavanja socialne vsebine so bila predvsem: Krščanski korporativizem, Krščanska ureditev države, Cerkev kot počelo družbe, Načrtno in svobodno gospodarstvo, Socializacija. V drugih predavanjih in debatah so tečajniki govorili o nalogah slovenskega katoliškega visokošolca po končanem študiju na univerzi. Po-

globitev znanja svoje stroke ter specializacija v njej naj bi bila najvažnejša skrb mlađega izobražena, ki se je vzgajal v Zvezi slovenskih katoliških visokošolcev, ki je stanovsko urejena organizacija. Naradili so načrte, kako bodo v strokovnih ekipah delali za te cilje, ozirajoč se na intelektualne potrebe v naši domovini.

Dve predavanji so posvetili slovenskim problemom na Koroški in slovenski Primorski, Goriški in Benečiji. Predavanji sta vzbudili veliko zanimanje, ker sta bili napisani od naših rojakov na Koroškem in Primorskem.

V času, ko se je vršil tečaj je daroval v Madridu svojo prvo sveto mašo preč. g. Rudi Borštnik.

Iz življenja Cerkve

Umrla je „Mala mati“ sv. Terezije deteta Jezusa

V Karmelitanskem samostanu v Lisieuxu je zatisnila svoje trudne oči sestra sv. Male Terezije — Pavlina, kot redovnica m. Neža Jezusova imenovana. Imenovali so jo tudi »malo mater« sv. Male Terezije, kajti njej je izročila umirajoča mati malo Terezijo, ko ni imela ta niti polni petih let. Poleg tega si je mala Terezija sama izvolila Pavlino za svojo mater. Pavlina je bila v resnici nekaka mati svoji najmlajši sestrici, a bila je tudi skrbna mati vsem ostalim sestram, ki so ji vse sledile na poti redovniškega življenja. Tudi njeno samostansko življenje je bilo polno težav in raznih preizkušenj, a vse to jo je še bolj navezalo na njenega božjega Ženina.

Dosegla je visoko starost 90 let. Že lansko leto so se bali za njeno življenje, toda zopet si je opomogla. Na letošnjo vigilijo karmelske Matere božje je pa nastopila nova nevarnost. Opoldne tega dne je imela še toliko moči, da je začela moliti »Angel Gospodove«, a prišla je samo do besed »Glej, dekla sem Gospodova«, nakar ji je glas popolnoma odpovedal. Drugo jutro je prešla zakramente umirajočih in poseben blagoslov sv. očeta, nato je padla v globoko spanje, ki je trajalo do 28. julija, te je do dneva njene smrti, ko je prišla nekoliko k sebi. Ko so namreč tega dne odpeli v koro »Pozdravljeno Kraljico«, je bolnica po tolikih dneh nezavesti stisnila nenadoma roke bližnjih sestra, odprla oči ter z jasnim pogledom poiskala svojo pravo in še edino živo sestro Celino (sestro Genofevo sv. Obličja) in druge sestre. In ko je ena izmed sester recitala običajne vzklike in prošnje, je umirajoča nalahno pritrjevala z glavjo ter izdihnila svojo svetniško dušo.

Glas o smrti »male matere« in sestre sv. Male Terezije se je razširil v kratkem času po vsem svetu in od povsod so prihajali izrazi sožalja pa tudi izrazi splošnega spoštovanja do pokojne in njenih visokih čednosti. Sam sv. oče, ki je pokojno osebno spoznal, ko je l. 1937 posvetil prekrasno baziliko sv. Male Terezije v Lisieuxu, je izrazil sestri Celini in vsem sestram svoje globoko sožalje zaradi izgube njihove predstojnice ter jim poslal svoj apostolski blagoslov.

Nova cerkev za Ukrajince v Kanadi

V Torontu v Kanadi so izročili službi božji novo cerkev, ki je posvečena sv. Miklavžu ter namenjena ukrajinskim katoličanom. Cerkev, ki je največja v Torontu, je posvetil apostolski eksarh (nadškof) Izidor Borecky. Na glavnih vratih in na oknih so vihrale papeške, ukrajinske in kanadske zastave. Poleg velikega števila vernikov, Kolombovih viteзов in ukrajinskih skavtov se je udeležil svečanosti tudi novoizvoljeni škof msgr. Maksim Hermanjuk. Navzoč je bil tudi torontski nadškof kardinal Mac GUIGAN, ki so ga na cerkvenih vratih pozdravili na staroslovanski način ter mu ponudili kruha in soli ter mu obnem izročili cerkevne ključe. Po posvetitvi cerkve je sledila slovesna pontifikalna maša po grško-bizantinskem obredu, ki jo je daroval eksarh Borecky. Po evangeliju se je eksarh Borecky zahvalil torontskemu kardinalu za vso podporo in naklonjenost, ki jo je izkazal ta ukrajinskemu ljudstvu že ob raznih prilikah. Kardinal je s svoje strani izrazil svoje zadovoljstvo nad kulturnim in verskim prispevkom, ki ga dajejo Ukrajinci kanadski deželi. Obnem je izrazil svojo željo, da bi se ukrajinska cerkev vedno bolj razvivala in da bi se mogli vsi ukrajinski begunci vrniti kmalu v svobodno domovino. Cerkevna slovesnost je končala z molitva-

mi za sv. očeta, škofe in duhovnike in vernike ter s pesnjico: »Bog poslušaj našo prošnjo, ki so jo peli vsi verniki polni navdušenja ter posebno povdarjali sklepne besede, v katerih je izražena prošnja, da bi vrnil dobri Bog Ukrajini zopet njeno prostost.

Romanje škotske kat. šolske mladine

Nad 34.000 škotskih šolskih otrok in dijakov je poromalo h karfinski votlini v Motherwell, da bi proslavili beatifikacijo Pija X. To je bilo do dandanes najbolj številno romanje škotske kat. mladine. Skupaj z dijaki so romali tudi trije škotski škofje.

V Turčiji je 22 tisoč katoličanov

Prebivalci sedanje Turčije so, kakor je znano, v ogromni večini mohamedanske vere; njih število znaša okoli 18 in pol milijona. Katoličanov vseh obredov, to je latinskega, grškega, armenskega in kaldejskega obreda, je okoli 22 tisoč. Pravoslavni kristjanov je 104 tisoč; protestantov nekaj čez pet tisoč; gregorijanskih Armencev čez 60 tisoč; Judov 70 tisoč in še niti 600 takih, ki ne pripadajo nobeni veroizpovedi.

Verske novice iz Hrvatske

Hrvatski list »Gore srca« poroča, da je sv. oče Pij XII. s pismom z dne 21. julija osebno čestital zagrebškemu pomožnemu škofu msgr. dr. Salisu Seeviju k 25 letnici škofovskega posvečenja in mu dal pravico, da lahko podeli popolni odpustek vernikom po škofovski maši. Prevzvišeni bo ta blagoslov podelil po slovesni sv. maši na Veliki Šmaran.

Isti list prinaša tudi vest, da so imeli v Zagrebu konferenco zastopnikov katoliških verskih srednjih in višjih bogoslovnih šol. Konferenco je sklical delovni odbor katoliških škofov Jugoslavije. Vršila se je 30. in 31. julija ter se je udeležilo okrog 30 ravnateljev in predstavnikov katol. verskih šol na Hrvatskem. Konferenco je otvoril zagrebški škof Salis Seevis, v imenu jugoslovanskega episkopata pa je prisostvoval vsem predavanjem in debatam senjski škof dr. Viktor Buric. V dveh dneh so imeli skupno osem predavanj, na katerih so razni govorniki razpravljali o važnejših vprašanjih pouka in vzgoje v malih in velikih semenščih v sedanjem trenutku.

ZANIMIVOSTI

Tonaža petrolejskih ladij

Zaradi vedno večjega svetovnega povpraševanja po petrolejskih izdelkih od leta 1939 dalje, se je zelo povečala tudi proizvodnja petrolejskih ladij.

Iz pregleda o svetovni ladijski tonaži, ki ga je izdalo ameriško združenje ladijskih lastnikov, je razvidno, da se je svetovna tonaža petrolejskih ladij povečala od 16.912.000 ton v letu 1939 na 25 milijonov 261 tisoč ton v letu 1950. Svetovna tonaža celotne trgovske mornarice pa se je povečala od 79.138.000 ton v letu 1939 na 81.812.000 ton v l. 1950.

Od trgovskih ladij, ki so sedaj v gradnji, jih odpade nad 40% na petrolejske ladje. Leta 1950 so na vsem svetu zgradili 178 petrolejskih ladij s tonažo približno 3.000.000 ton. Da zadosti svojim potrebam, pa potrebuje trgovska mornarica še vedno okrog 100 novih petrolejskih ladij.

Nekaj misli ob pobegih iz Jugoslavije

GOSPODARSTVO

V zadnjih tednih so se pobegi iz Jugoslavije zopet močno pomnožili. Bežijo po večini mladi ljudje, dvajsetletni fantje in tudi dekleta. Včasih so to kmetski fantje, a tudi delavci. Iz nekega solkanskega podjetja, ki šteje kakih sto delavcev, jih je ušlo preko meje že šestnajst. Med pobeglimi je tu pa tam tudi kak vojak.

Ne dolgo od tega sem imel priliko govoriti z dvema takima ubežnikoma, fantom in dekletom. Vprašal sem ju, zakaj sta zbežala. »Zato ker sva videla, da pri nas ni bodočnosti. Rada bi se bila poročila, a nisva mogla kupiti obleke niti potrebne bale. Vse, kar kmet prodaja, je tako poceni; kar kupi, pa tako silno drago. Vrhu tega davki, ki kmeta žulijo do kosti. Rajši kakor sužnja vse življenje, sva se odločila, da greva v tujino. Bo, kar bo. Če srečno prideva čez, bova v Avstraliji ali v Ameriki začela živeti človeka vredno življenje ter si kaj prihraniva. Če pa ostaneva na meji, ostaneva, saj tako se ni dalo več živeti.«

Tako nekako sta izpovedala ta dva mlada človeka, potem ko sta neko noč preplezala žične ovire in se prikradla v Gorico. Sedaj sta srečna ženin in nevsta ter čakata, da ju parnik odvede v Avstralijo, v Ameriko ali kamor koli, ker menita, da bo za pridne roke povsod bolje nego doma.

Težko mi je bilo oni večer pri srcu, ko smo se razgovarjali, kakor mi je vedno težko, kadar dan za dnem vidim, kako vodijo s kvesture ali na kvesturo iz zaporov na zaslivanje vedno nove ubežnike v skupinah po dva, po tri, po štiri, kakor je. Oblečeni so na pol nedeljsko na pol delavsko, s culo ali kovčegom v roki, včasih z nahrbtnikom. Večkrat so med njimi ženske, včasih tudi kak otrok. Tudi cele družine prihajajo čez, čeprav vedo, da graničar ne bo prizanašal otrokom z brzo-strelko, če jih zasučijo.

Človek se pri tem sprašuje: Pa čemu uhajajo? Najhušjega političnega preganjanja je konec. »Reakcija« je vendar vsa ali postreljena ali po zaporih. Če je še kdo ostal, molči. Kominformisti bežijo v Rusijo. Ti pa zakaj bežijo?

Odgovor je vedno isti ali vsaj sličen: Življenje postaja neznošljive iz dneva v dan zaradi težkih gospodarskih prilik. Kmetu ni več obstanka, zato raje kot v kolhoze izbere Avstralijo, če mu je le mogoče. Tudi delavec čuti, da bo vedno ostal suženj, ki bo moral delati le zato, da si ohrani življenje. Sanje o lep-

šem življenju, kakor jih je sanjal slovenski človek med zadnjo vojno, izginjajo vedno bolj. Po šestih letih vidijo ljudje, da so gospodarske razmere še vedno take ali še slabše, kot so bile leta 1945. Zato se marsikak mlad in podjeten človek odloči, da tvega vse. Bo, kar bo.

Na drugi strani pa Tito na štiri vetrove izjavlja, da je najtežji problem sedanje Jugoslavije pomanjkanje delovne sile. Kako naj to razumemo?

Najtežji problem Jugoslavije je sedaj ta, da nimajo zmognih ljudi, ki bi vodili državno gospodarstvo. Začeli so s petletko po sovjetskem zgledu, a so se ustrašili, ko so spoznali, kam bi jih to pripeljalo. Zato so krenili na lastna pota, začeli so delati samostojne gospodarske poskuse na živem telesu jugoslovanskih narodov. Ko tudi ti niso uspeli, so vrgli krivdo na lansko sušo. Letos se obeta letina veliko boljša, a draginja kljub temu narašča. Kdo bo letos kriv slabega gospodarstva? Toda upajmo, da bo stric iz Amerike kril izgubo z dolarji.

Vsled neuresničenih napovedi o blagostanju, se ljudstva polašča malodušnost. Ko berejo ali slišijo, kaj pišejo begunci iz Avstralije ali Amerike o ministrskih plačah, o mesu in belem kruhu na pretek, o nemejenosti svobodi se jim zbudi želja:

Španija in atlantski sporazum

V svetovni politiki zadnjega meseca se veliko govori in piše o Franciji v Španiji. Ta država je prišla v ospredje svetovnega zanimanja zato, ker bi jo Amerikanci radi imeli pri atlantskem sporazumu, drugi pa ne. Pri ustvarjanju močne in učinkovite obrambe zoper sovjetsko Rusijo in komunizem iščejo Združene države zaveznikov povsod, kjer niso kominformisti na vladi. Ob njihovem širokem demokratičnem gledanju na svet Amerikancev ne ovira veliko dejstvo, da so ponekod diktatorski režimi. Dovolj jim je vedeti, da niso z Moskvo in da so pripravljene se boriti zoper moskovski imperializem. Če imajo ti dve lastnosti, so Amerikanci pripravljene z njimi sklepati vojaške pogodbe. To se je pokazalo najbolj drastično pri njihovem postopanju s Titovo Jugoslavijo in Francosko Španijo. S tema dvema državama, ki sta si tako zelo daleč narazen, človek bi rekel kot ogenj in voda, je Amerika sklenila posebne vojaške sporazume. Kako je z Jugoslavijo, je znano. Nekaj podobnega je sedaj Amerika sklenila s Španijo. Pokojni admiral Sher-

man je tik pred smrtjo obiskal generala Franca in sklenil z njim vrsto sporazumov za vojaško in denarno pomoč Španiji. ZDA so že nakazale precejšnje zneske v ta namen. Njihova želja je, da bi Španijo sprejeli v atlantski sporazum, češ da spada vanj zaradi važnega strateškega položaja ob vhodu v Sredozemsko morje. Temu se pa močno protivijo ostale članice sporazuma, ki ne morejo pozabiti, da je bil nekoč Franco povezan z Mussolinijem in Hitlerjem.

General Franco razume težavo svojega mednarodnega položaja. Zato skuša zbuditi videz, da ni več oni diktator iz prejšnjih časov. Vsled tega je pred kratkim preosnoval svojo vlado in postavil skoro same neodvisne osebnosti in monarhiste. Čudno je pa pri tem le to, da Angleži tako močno podpirajo Tita, ki ne skriva, da je diktator in da je njegova država diktatura ene stranke, ne morejo pa prebaviti Francove diktature. Kaj menijo, da je Titova UDBa milejša od Francove policije zato, ker varuje »socialistično diktaturo«?

Zaradi ubeglih plinov se podzemeljski pritisk na petrolej zmanjša ali celo preneha, kar ima za posledico, da tudi curek preneha in da ostanejo velike množine petroleja neizrabljene in za vedno izgubljene. Ta brutalen način proizvodnje je uničil mnogo petrolejskih ležišč v Podonavski kotlini in je najbrže tudi vzrok, da se je zmanjšala produkcija romunskega petroleja, ki je padla v zadnjih letih od starih in pol milijona na tri in pol milijona ton.

Pa tudi glede petrolejskih čistilnih naprav je sovjetska Rusija zelo na slabem, tako je prisiljena proizvajati bolj nafto in petrolej nižje vrste. To je tudi vzrok, da se poslužuje vedno bolj Diesellovih in reakcijskih motorjev, ki se zadovoljujejo z gorivom nižje vrste, ki pa porabijo neprimerno več goriva kot navadni motorji na bat.

Sovjetska zveza ima po mnenju nekaterih ogromna ležišča petroleja, predvsem pod ledeno tundro Severne Sibirije, toda niti sovjetski izvedenci ne poznajo natančno razsežnosti teh petrolejskih ležišč. Sovjeti se pri proizvodnji petroleja ne ozirajo toliko na gospodarske, ampak predvsem na propagandne in vojaške strategične razloge. Zadnje čase so začeli na pr. omejevati petrolejsko produkcijo na Kavkazu (Baku!) ter pospešili produkcijo v notranjosti Rusije, to je v bližini Urala, ob Volgi in severno od Kaspiskega jezera, ker se bojijo, da bi bil Kavkaz v slučaju vojne preveč izpostavljen napadom sovražnih bombnikov.

Toda naj bodo vzroki nezadostne in pomanjkljive petrolejske produkcije eni ali drugi, eno dejstvo je in ostane, da proizvajajo države Zapada ali Atlantske zveze šestkrat več petroleja kot Sovjetski blok in da postaja razlika obeh produkcij od leta do leta večja.

Tržne cene kmetijskih pridelkov pred in po obeh svetovnih vojnah

Kdor je toliko star, da se spominja gospodarskih razmer še iz časov pred prvo svetovno vojno (1914-1918) pravi »ah, kako je bilo takrat lepo in vse v redu«. Če pa gledamo z očmi trezne zgodovine na dotične čase, potem moramo ugotoviti, da je bilo približno tako kot danes. Mnogo je bilo lačnih takrat, kot jih je danes. Razlika tiči le v tem, da se takrat ni stavilo mizerije na oči, ker so bili ljudje nekoliko bolj ponosni, mogoče tudi... neumni. Na vsak način moramo ugotoviti, da je v teh 40 letih socialna zakonodaja mnogo napredovala, da so danes razlike med različnimi stanovi manjše, da so naše potrebe zrasle, a da se kljub temu danes ne preživlja težje kot takrat. Kljub novim potrebam pa so bili in ostanejo nekateri kmetijski pridelki temelj preživljanja. Zanimiv je razvoj tem pridelkom, ki je naslednji (v lirah za 100 kg):

	leta 1911/14	leta 1938	leta 1950
pšenica	28.80	135	6.400
koruza	19	90	5.600
krompir	10.60	43	2.850
vino	23.50	102	4.200
oljčno olje	158	700	45.100
klavni voli	93	300	20.500
mastni prašiči	155	520	34.000
mleko za mlekarne	16.80	64	3.600
ovčji sir	235	950	63.800
jajca (1000 kom.)	90	442	26.900
svilodi	287.20	1006	52.000
surova volna	308.50	2700	95.000

Primerjava cen iz l. 1950 s cenami pred obema vojnama

Iz zgornje razpredelnice je sicer razvidno, kakšne cene so imeli posamezni pridelki, a ni razvidno razmerje, v koliko so se cene izpremenile. To sliko nudi naslednja razpredelnica: (Količnik dobiš, če deliš ceno od l. 1950 z ono iz 1911/14 oziroma 1938)

	Če je cena l. 1911/14=1	če je cena l. 1938=1
	je količnik za l. 1950	
pšenica	222.2	47.4
koruza	294.7	62.2
krompir	268.9	66.3
vino	180	41.2
oljčno olje	285.4	64.4
klavni voli	220	68.3
mastni prašiči	225.8	65.4
mleko za mlekarne	214.3	56.3
ovčji sir	271.5	67.2
jajca	298.9	60.9
svilodi	181.1	51.7
surova volna	307.9	35.2
v srednjem	247.5	57.2

Razlaga razpredelnice

Cena za vino ne velja za naše kraje, ker je bila l. 1950 cena našega vina višja in je zato tudi količnik višji.

Primerjava cen iz l. 1950 z onimi izpred prve svetovne vojne: Prva kolona predstojče razpredelnice pravi, da smo l. 1950 morali dati v srednjem 247.5 krat toliko lir (vsled dveh vojn zelo razvrednotenih lir), kot jih je bilo potrebnih pred prvo svetovno vojno, ker toliko znaša srednji količnik. Ta pa je pri nekaterih predmetih višji, pri drugih nižji, kar pomeni, da so se nekateri predmeti napram drugim podražili, drugi pa pocenili. Najbolj se je podražila volna, kar je v l. 1950 bilo povzročeno s sporom oziroma z vojno na Koreji in nevarnostjo 3. svetovne vojne. Najbolj so se pocenili svilodi, kar je pa posledica različnih umetnih vlaken in tkanin, ki so danes v prodaji in splošni uporabi, katerih pred 40 leti človeštvo še ni poznalo (umetna svila in volna, najlon, itd.). Zanimiva je primerjava cene pšenice in koruzi. Razvidno je, da se je koruza napram pšenici zelo podražila.

Primerjava z l. 1938: Srednji količnik znaša 57.2, kar pomeni, da moraš dati za eno liro iz l. 1938 današnjih 57.20 lir.

Če primerjamo cene iz l. 1950 z onimi iz l. 1938, ne dobimo prave gospodarske slike, ker je bilo italijansko gospodarstvo l. 1938 nekoliko umetno držano vsled sankcij in sledeče autarkične gospodarske politike. Poleg tega je takrat vladala tako imenovana pšenična politika, ko se je nalašč dr-

žalo visoko ceno pšenici, pa tudi volni.

Primerjava je vseeno zanimiva v toliko, ker skuša rimska vlada uravnotežiti gospodarsko življenje na podlagi gotove kvote oziroma količnika z l. 1938. Pred časom se je govorilo o kvoti 50, kar bi pomenilo, naj se ustali gospodarsko življenje na cenah, ki bodo 50krat višje kot l. 1938. Danes se o ti kvoti ne govori več, ker so se med tem cene zvišale in bo kmalu potrebno misliti na kvoto 60. Blizu te kvote je danes celokupnost kmetijskih pridelkov, dočim so nad kvoto 60 skoraj vsi industrijalni izdelki, predvsem pa obutev in obleka.

Pot do uravnoteženih cen pa je težavna, posebno za malo in gospodarsko šibko državo, kot je Italija, ki je odvisna od gospodarskih razmer na svetovnih tržiščih. Država se lahko drži določene kvote pri določitvi cen tobačnim in drugim monopolnim izdelkom, davkom in raznim dajatvam (pošta, železnica itd.), glede plač državnim nameštencem in povsod tam, kjer je ona absolutna gospodarica. Na prostem trgu pa bi vlada lahko uveljavila določeno kvoto samo z odločno intervencijo z naukom oziroma prodajo gotovega blaga. Tudi to je predvideno, a je lahko izvedljivo samo glede malega števila predmetov, praktično samo glede žita in oljčnega olja.

Leteče krave, ovce itd.

Seveda same ne letijo kot ptički, pač pa v areoplanih. Ko smo opisali Marzottovo posestvo v Portogruaru, smo omenili, da je bilo mnogo bikov in junic prenešenih z areoplanom iz Kanade v Italijo. To pa ne samo za Marzotta.

V Avstraliji prenašajo z areoplani danes ovce iz oddaljenih pasišč v mesta, kjer jih potem zakoljejo. Izkazalo se je, da se prenos po zraku bolj izplača kot prevoz z železnico ali z ladjami.

Tudi kmetijstvo postaja moderno.

Ovce proti kuncem

V Avstraliji so kunci neke vrste šiba božja, strašno se množijo, dolbejo in glodajo. Sedaj jim vcepljajo bolezenske klice (virus od mixomatosis), ki povzročajo med kunci velike epidemije in s tem uničujejo. Tako upajo dobiti na razpolago več pasišč za ovce, ki dajejo v glavnem visoko cenjeno volno, seveda poleg mesa.

IMAS RAZKUŽENO ŽITNO SHRAMBO? GEICY 33.

SI ŽE VSEJAL DETELJO INKARNATKO (RUSO TRAVO)? NAJPOZNEJE DO SREDE SEPTEMBRA NAJ BO POSEJANA;

ZBIRAS ODPADLO SADJE? IZ DOBREGA NAPRAVI KRHLJE-SUSJE? OSTALO OPARI IN POKRMI PRAŠICEM! GNILO PA SEZGI!

Les za prihodnje leto pri trtah poskrbi sedaj!

Si li prečistil trte? Si jih že okopal ali vsaj oplel? Naj ne raste plevel pod trtami, posebno v vinogradih ne!

Pri čiščenju moraš imeti posebej pred očmi one rozge-poganjke, ki naj ti služijo kot les za prihodnje leto. Te rozge naj rastejo čim bližje trtinega debelca, da ne boš imel v brajdicah (trte v eni vrsti) ali verige iz trt, ki kakšen krat otežkojajo ugotovitev, h kateri trti spadajo posamezne rozge. Vinogradnik oziroma obrozovalec se mora boriti proti takim verigam trt.

Rozge oziroma mladike, ki naj služijo za prihodnje leto, pa moraš posebej negovati. Predvsem naj iz istega popka raste samo ena. Če sta dve, odreži takoj šibkejšo. Močnejši pa odstrani takov vse stranske poganjke oziroma zalistnike. Če le moreš določiti za prihodnje leto rozgo, ki sploh ni poglana zalistnikov.

Francija je dobila novo vlado

Po enomesečnih pogajanjih je bivšemu ministrskemu predsedniku Plevenu uspelo sestaviti novo francosko vlado. Sestavljajo jo tri stranke sredine: neodvisni, radikali in francosko republikansko gibanje. Pravijo, da je ta vlada desničarsko usmerjena, ker v njej ni socialistov.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Petrolejska produkcija Vzhoda in Zahoda

V morebitni vojni med Vzhodom in Zahodom bo petrolej velikega, če ne morda odločujočega pomena. Moderno vojno orožje, letala, tanki, bojne ladje, razna prevozna sredstva so od petroleja popolnoma odvisna. Brez petroleja si moderne vojne še misliti ne moremo.

Zelo zanimivo je torej vprašanje, kako je v tem oziru s sovjetsko Rusijo in njenimi podložnicami, in kako je s zapadnimi, protisovjetsko orientiranimi državami. Rusija je glede petrolejske produkcije druga na svetu, pa ima kljub temu premalo petroleja. Posebno ji primanjkuje petrolej boljše vrste (supercarburanti). Zato vpeljuje v Rusijo vedno več Diesellovih motorjev in zato so se vrgli zadnje čase bolj na produkcijo reakcijskih letal, ki se zadovoljijo z manj rafiniranim petrolejem. Zanimivo je tudi, da se sovjetska vojska poslužuje še vedno vprežne živine, posebno konj, in sicer v neverjetno visoki meri, medtem ko stremijo moderne armade da kolikor mogoče popolno motorizacijo prevoznih sredstev. Znano je tudi, da uvažajo Sovjeti iz Vzhodne Nemčije sintetični, to je iz premoga pridobljeni bencin, in da poskušajo obenem iztisniti iz satelitskih držav, posebno iz Madžarske in Romunije, zadnjo kapljico petroleja. To se godi potem tako zvanih »mešanih« petrolejskih družb, ki so pa v resnici popolnoma v sovjetskih rokah, kot je n. pr. družba »Maszole« na Madžarskem in »Sovrom Petrole« na Romunskem, kjer se mora domača industrija posluževati vedno bolj in bolj energije vodnih električnih central, med-

tem ko gre vedno več petroleja v sovjetsko Rusijo.

Kako je torej z produkcijo petroleja na Vzhodu in kako je na Zahodu? Zahod je produciral lansko leto 276 milijonov ton petroleja, Vzhod, to je Sovjetski blok, pa samo 45 milijonov ton. Razmerje Zapada proti Vzhodu je torej: šest proti eden. Poleg tega importira Zahod še kakih sto milijonov ton petroleja iz Mehike, Venezuele, Perzije, Iraka in od drugod. Sovjetski blok ne importira petroleja ter poskuša sam od sebe kriti svoje potrebe.

Sovjetska zveza je proizvodnja petroleja zadnja leta zelo povečala: od 31 milijonov ton v l. 1941 je prišla na 38 milijonov ton v l. 1950. Toda Združene države so svojo proizvodnjo še bolj povečale. Medtem ko so l. 1941 producirale 178 milijonov ton petroleja, so producirale lansko leto 264 milijonov ton, ali z drugimi besedami: proizvodnja Sovjetske zveze je narasla v tej dobi za 23 odstotkov, proizvodnja Združenih držav pa za 48 odstotkov, kar pomeni, da zaostaja produkcija petroleja Sovjetske zveze vedno bolj in bolj za produkcijo Združenih držav.

Kaj pa je vzrok, da zaostaja Sovjetska zveza vedno bolj za Združenimi državami? Vzroki so razni. Sovjetom primanjkuje moderni črpalni stroji, primanjkuje jim tehnično izobraženi inženirji. Vzemimo le en primer! Medtem ko rabijo na Zahodu pri črpanju petroleja bolj ozke cevi, ki dajejo tenak, toda močan in stalen curek, se poslužujejo v Rusiji bolj širokih cevi, ki dajejo obilen in s plinom pomešan curek.

Z G O R I Š K E G A

Dekleta - fantje!

K duhovnim vajam za dekleta (22-26. avgusta) in za fante (2-6. septembra) se prijavite čimprej. Vsaka župnija naj pošlje vsaj po dva zastopnika k vsakemu tečaju!

Skriljevo - Mirnik

Naša stara cerkev Sv. Lenarta je dobila novo lice: z vojno odškodnino (po posredovanju Genio civile iz Gorice) in s svojim delom smo jo obnovili. Gotovo bi se naši očetje, ki počivajo na božji njivi začudili, če bi jo zdaj zagledali. V nedeljo se je v tej cerkvi pri slovesni maši in procesiji zbralo polno vernikov tudi iz okolice in Gorice, da bi proslavili to obnovo. V vselem razpoloženju, pri dobrem vinu in v živahni družbi je prehitro prišla noč. A tedaj so izza meje, ki je pod vasico, nenadoma zadoneli klici: na pomoč! katere je spremljalo strašno streljanje granicarjev. Štirje begunci so bežali proti meji, a le eden jo je prekorčnil. Usoda dveh deklet in enega fanta iz Plavij je neznan. To zelo porazno vpliva na vse nas obmejne prebivalce.

Prihodnjo nedeljo 19. t. m. bomo imeli pa v Mirniku shod sv. Helene in zvečer ob mraku Marijino procesijo. Podobno kakor na Svetih Višarjah bomo z lučkami, petjem in molitvijo nesli podobo Srca Marijinega skozi našo vas in jo prosili varstva in blagoslova.

Krojni tečaj

V šoli v ulici Croce se odpre večerni krojni tečaj v slovenščini za gospe in gospodične — na katerem se bo rabil nov način merjenja »ERRE-VIA«. Na ta način ni več potrebno miselno računanje. Vpis in praktični poiskusi se pričnejo v ponedeljek 20. t. m. in v torek 21. ter v sredo 22. t. m. od 7. do 8 ure zvečer. Tam dobite tudi podrobnejša navodila. Pouk se bo pričel, ko bo zadostno število vpisanih.

Molitev k Vnebovzeti

Izšla je molitev k Vnebovzeti Pija XII. v slovenskem prevodu. Dobi se pri msgr. Novaku ali pa v Slov. Alojzijevišču.

Ravnateljice in učiteljice otroškega vrtca

Šolsko skrbništvo sporoča, da se bo med 16. in 23. septembrom vršil v Breseiji kongres ravnateljic in učiteljic otroškega vrtca cele Italije. Na šolskem skrbništvu je izpostavljen celoten spored tega kongresa.

Ponovno opozarjamo vse naše učiteljice otroškega vrtca, da poteče z 31. avg. zadnji čas za vložitev prošnje za poučevanje na slovenskih vrtcih v šolskem letu 1951-52.

Kostnica na Oslavju

V kratkem bodo pričeli s popravili kostnice na Oslavju. V ta namen namerava vojaška oblast potrositi okrog 6 milijonov lir.

Gorica

Letošnje vreme je prav zares muhasto! Vendar za naše okoliške kmete in vrtnarje zelo ugodno, kajti vsled deževja bo letošnji pridelek prav obilen. Seveda če ne pride nepredvidena toča, ki bi delno ali vse uničila, kot se je pred par dnevi zgodilo v okolici Krmina. Vročina, vsled zadnjega deževja, ni več tako neznosna, kot je bila pred dnevi. Vendar je še veliko ljudi na

počitnicah v hribih ali na morju, kjer si nekateri zdravijo razrvane živce. Tudi slovenski kaplan v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, č. g. Mirko Mazora je na oddihu nekje v Beli Peči. V njegovi odsotnosti pase duše slovenskih travniških vernikov č. g. Tone Prinčič, generalni prefekt v Slovenskem Alojzijevišču.

Slov. počitniška kolonija

Šolsko skrbništvo je tudi letos dalo na razpolago potrebna sredstva za slovensko kolonijo. Kolonija je nastanjena v Slov. Alojzijevišču, kamor prihaja dnevno preko 60 slovenskih otrok. Otroci dobijo poleg dveh južin opoldan tudi izdatno kosilo. Za red skrbijo tri mlade slovenske učiteljice. Kolonija bo trajala skozi cel mesec avgust, Tudi za slovenski otroški vrtec je prirejena slična kolonija v ulici Croce.

Sv. Višarje

V zadnjih dveh tednih je na naši gori vse polno mladostnega veselja in sreče. Mladina prihaja od vseh strani na Sv. Višarje. Za prvi petek v avgustu so bili naši veseli gostje goriški dijaki, ki so na počitnicah v Žabnicah. Par dni prej so nas obiskali tržaški dijaki, ki so bili v Ukvah. Vmes so prišli mladi Korošci s Krke, dalje več skupin s Kanalske doline in iz Furlanije. Prav tiste dni, ko je ležal na mrtvaškem odru veliki pokojni goriški nadškof ter nam vsem zapustil sebe vredno duhovno oporoko, smo imeli na Višarjah večerni koncert. Velika skupina italijanskih in avstrijskih fantov je pred cerkvijo prepevala svoje lepe pesmi. Tam dalje pri križu pa so bili slovenski dečki, ki so tudi prepevali. Pravi koncertni večer, ki ne gleda več na jezik in narodnost, ampak se ob Mariji združuje v elitno armado katoliške Cerkve.

Prve dni avgusta smo pozdravili romarje iz Trsta, dalje iz Rimanja ter veliko skupno romanje raznih goriških podeželskih župnij. Iz tistih dni imamo še ta spomin:

fantje iz Doline pri Trstu, ki so ostali na Višarjah kar dva tedna, so za slovo naredili velik, to je kar prevelik kres. V Zabnicah so se ljudje kar prestrašili. V resnici ni bilo prav nič nevarnega. Sneg je pozimi podrl preveliko dreves in tako je bilo delo za kres kar lahko. Fantje pa so se hoteli na ta način poslovit od prelepih Višarjah, ki so za vsakega romarja in izletnika doživljajo v življenju. Če le morete, pridite tudi vi na Višarje. Posamezni pridite raje med tednom. Lahko se tudi pripeljete v podnožje Florjanke z električno vzpenjačo iz Trbiža.

Iz naše Goriške v Jugoslaviji

Po pripovedovanju ljudi, ki prihajajo dnevno iz dela Goriške, priključnega po mirovni pogodbi k Jugoslaviji, je tamkaj, po uvedbi proste prodaje, nastala silna draginja. Vendar se sedaj, vsled ameriške pomoči in pa predugačene gospodarske politike, dobi kar se hoče, a po astronomskih cenah. Na pr. sladkor stane na prosti prodaji 700 din kg. V tem stanju seveda delavec ali uradnik z mesečno plačo 3500-4000 din ne more nič kupiti. Res, da dobi neke bone, ki mu dajejo pravico do kupovanja po vezanih cenah. Vendar je vse to premalo. Govori se, da bo vlada v zvezi z novonastalim položajem izdala odlok o povišanju plač. V teh okoliščinah bi si le kmetje lahko nekaj privoščili. Pa kaj, ko jih žulijo visoki davki. Politični pritisk se je nekoliko zmanjšal in ljudje tako nekako prostejše dihalo. Seveda ljudje pričakujejo večjega zboljšanja celotnega položaja, kar se pa seveda ne bo zgodilo še tako hitro.

Razgovori na bloku pri „Rdeči hiši“

Razgovori med svojci iz te in one strani se še vedno vršijo. Jugoslovanska oblastva izdajajo dovoljenja v večjem obsegu. Seveda je vse odvisno od krajevnega odbora, ki to dovoljenje izda, odnosno priporoča prošnjo posameznika višjemu forumu, ki jo seveda odobri.

S T R Ž A Š K E G A

1880 Tržačanov na Barbani

Pod vodstvom svojega škofa in mnogih duhovnikov so tržaški Slovenci preteklo nedeljo romali k Materi božji na Barbano. Vseh udeležencev je bilo 1880. Tem pristojejo še lepo število Goričanov in drugih Tržačanov, ki niso z nami potovali; tako je dejansko bilo nad 2000 Slovencev na tem velikem skupnem romanju.

Ko smo za škofovo mašo napolnili cerkev, si imel vtis močnega shoda ob svetem letu. Ko je zadonela prva skupna pesem, se nihče več ni mogel ustavljati čustvu lepega, velikega. V zadnjih letih smo ob skupnih slovesnostih na Opčinah ali v Dolini že velikokrat prav lepo zapeli naše ljudske cerkvene pesmi. Tudi v Rimu je bilo lansko leto nepozabno lepo. Toda to nedeljo smo prekosili sami sebe. Pesem »Marija Mati ljubljenac in cela vrsta drugih še verjetno ni bila nikoli tako lepo zapeta kakor prav na Barbani. Kadar moli in poje 2000 ljudi, ki so enega duha in enega srca, je to velika stvar pred Bogom in pred ljudmi. Prav vtis imamo, da taka množica ne more lepše skupno prepevati in moliti, zato je prav naša skupna pesem in molitev značilna posebnost slovenskega romanja. Popoldanska euharistična procesija in

vmes lavretanske litanije je bila pravo doživetje zase, krona dneva. Vmes je bilo dobri dve uri odmora, ko se ti je zdelo, da se ponavlja Evangelij... in apostoli so veleli ljudem sestiti po zeleni travi... Ves otok poln veselih romarjev, ki v gruči sedijo v senci zelenih dreves. Prave vročine ta dan sploh ni bilo. Vreme prav prijazno, zlasti še za nekatere podeželske romarje, ki so potovali v kamionih.

Našega velikega romanja se je udeležil tržaški škof prevzvišeni msgr. Santin. Ko se je nekaj po deseti uri v daljavi bližala njegova ladja s svetlečim križem in so zvonovi slovesno zazvonili, tedaj je v trenutku vsa množica prihitela k obali in v pravi sinovski hvalečnosti pozdravila svojega škofa. O njegovi pridigi pa imamo tak vtis: kdor ni škofa videl, je mislil, da govori na pamet. S takim jasnim poudarkom, s tako očetovsko toplino besedo je bral skrbno pripravljeno pridigo, da smo bili prav vsi iz srca srečni. Popoldne se je msgr. Kramarič v imenu vseh gospodu škofu zahvalil za udeležbo pri romanju. Ob njegovi besedi se je začelo zopet v vseh dušah buditi tisto starodavno krščansko zaupanje, ki rodi pravo sinovsko zvezo med

škofom in kristjanom. To zaupanje so si ceer hoteli brezbožniki v teh letih iz naših src izrgati, a se jim ni posrečilo. Ko so namreč podirali, so samo podirali in ničesar gradili. Neki resen mož je ob priliki škofovega obiska v podružnici dejal tako: sedaj vidim, da je vsa ta rdeča reč nič, zato smo škofa lepo sprejeli. Vse se bo še popravilo, čeprav ne hitro.

Prav je, da še povemo kratko besedo o organizaciji romanja. Če ni bilo vse skupaj boljše, imajo krivdo le romarji sami, ki so se prijavili v prevelikem številu. Nihče ni pričakoval take udeležbe. Romanja nismo hoteli prenesti in tako se je vodstvo znašlo pred celo goro nelahkih problemov. Komaj tri dni pred romanjem je prišla rešitev: romarški vlak, vsak drug način je bil ob taki množici neizvedljiv. Prava težava pa je še vedno ostala, — prepočasni prevoz čez morje na Barbano. Ko so romarji spoznali, da le potrepeljivost rešuje, so pač potrpežljivo, tako ob prihodu kot ob povratku, toda reči moramo, da bi morala pristaniška oblast v Gradežu tak velik prevoz vse drugače organizirati. Če ne bi bilo tega čakanja, bi bil ves dan brez težav in nerodnosti. Kadar je veliko ljudi na enem mestu, mora biti tudi veliko potrpljenja, vse drugo je brezkoristno. Z veseljem zapišemo, da so naši romarji naredili izpit odlično!

Ko bo drugo leto zopet prišlo vabilo na skupno romanje na Barbano ali na Sv. Višarje, bo udeležba zopet velika. Prav vsi smo odhajali z Barbane z lepim sklepom; drugo leto se vrnemo! Vam številni romarji z dežele, ki ste se na kamionih malo pretresli, vam meščani, ki ste potovali do Barbane z vsemi sredstvi — samo z zrakoplovom ne — zadnji pozdrav in z Bogom in Marijo! Večina ste v svojih domačih cerkvah prejeli svete zakramente, mnogi celo na Barbani, mnogi ste še cele ure poleg skupne službe božje premolili pred Marijo. Vsem vam hvala za lep vzgled, vsem vam iskrena hvala za izkazano zaupanje. Ničesar več ne more zavednega slovenskega Primorca ločiti od svete Cerkve! Po Mariji k Jezusu! Dobili ste spominsko podobico s tem sklepom. Držimo se našega sklepa in srečno naprej po trdi življenja poti!

Zadnja obč. seja v Zgoniku

V ponedeljek zvečer je bila zadnja seja sedanega obč. sveta v novem poslopju zgoniškega županstva, ki je bilo s slovesno otvoritvijo izročeno svojemu namenu prav pretekli petek. Na tej seji je bilo — po oddolžitvi spomina pok. svetovaleca SNL in bivšega župana Gruden Ivana — govora o važnih občinskih zadevah, kakor o protestu proti namernemu zapostavljanju slovenskih kmetov od strani kmetijskega inšpektorata v Trstu, o slovenskih napisih na javnih zgradbah slovenskih vasi, o obratnosti za leto 1950, o izdatkih za holniško vzdrževalnost, o ureditvi ceste Gabrovec-Zgonik, o ureditvi prostora pred šolo v Saležu, o popravilu ceste Zagradec-Zgonik, o nakupu zemljišča za otroški vrtec v Zgoniku in drugih prečih vprašanih naše občine.

Nato so vsi občinski svetovaleci poudarili svojo solidarnost s kolegi nabrežinske občine, ki so s posebnim sklepom stavili predsedstvu področja zahtevo naj javni obč. nameščenci obvladajo tudi slovenski jezik, ki pa je bila — na žalost — zavrnjena. Sklenili so, da bodo tudi sami odločno protestirali. — Pred zaključkom seje pa se je nepričakovano dvignil kominformi-

ŠIRITE NAŠ LIST!

ponašale mnoge ljubke vasi z mičnimi cerkvami in zvoniki. Na zapadu, za hribom sv. Valentina so pa ležala z vinogradi, braj-dami, latniki in premnogim raznovrstnim sadnim drevjem posajena Brda, cvetoči vrt goriške dežele. Tudi oljke, lovori in ciprese so zaljšale briške vasi, tako mile, ljubke in radostne, kot bi jih po gričih, holnih in goricah z lepimi, belimi cerkvicami razvrstili nebeški poslanci — angeleci. Za Brdi sta ležala Čedad in Videm in se razprostirala, široka in rodovitna furlanska ravnina. Na severu in severozapadu so se visoko dvigali mogočni vrhovi Julijskih in Karnijskih planin s Krnom, Triglavom, Kaninom, Rombonom Prestreljnikom, Matjurjem in Mangartom. Daleč na severozapadu so strmeli proti nebu Tirolski Dolomiti. Na vzvodu so se širili mogočni Trnovski gozdovi, iz katerih sta molela vrhova Mrzlek in Bukovca. Na jugovzhodu je ležala Vipavska dolina, nad katero so se dvigale gore Kucej, Caven, Kovk, Javornik in Nanos. Od Prevala pri Razdrtem do izliva Vipave v Sočo pri Sovodnjah se je razširjal ta prelepi del slovenske zemlje, porastel z vinogradi, sadovnjaki, rodovitnim žitom, zelenimi travniki in senožetmi. Urška je te lepote poznala. Saj je enajstletno

stični svetovalec Pegan Just, ki se — mimo-grede povedano — kar noče sprijazniti, da sta si njegova komunistična ideologija in nauk sv. Cerkve trajno nepomirljiva nasprotnika in zato drug drugega neizprosno izključujeta. Ta je začel peti hvalnice svojemu komunističnemu somišljeniku županu Pircu, češ da bi nihče ne dosegel tega, kar je dosegel prav omenjeni župan. Vsem pa je predobro znano, da so bile vse nove naprave v naši občini v načrtu že takrat, ko si Pegan in Pirc še nista bila docela na jasnem kaj beseda načrt prav za prav pomeni!

Kar se pa tiče kampanje za mir, svetujemo komunistom, naj raje molče, ker že vrabci na strehi letijo pred njihovimi golobi, kakor hudci pred križem.

Nabrežina Izlet na Koroško

V dneh 5. in 6. avgusta so Nabrežinci ter nekaj okoličanov na pobudo krajevne politične organizacije priredili lepo uspeši izlet na Koroško. S tem so se, sičar na skromen način, oddolžili koroškim pevcem, ko so se meseca maja, ob priliki njihovega gostovanja po Tržaškem, ustavili tudi v Nabrežini na družabnem večeru. Ob pozdravnih govorih, ki so jih takrat izmenjali predstavniki Nabrežincev in Korošcev, je prišla do izraza želja, da bi se med nami navezali stiki in da bi se večkrat srečali. Predvsem iz tega razloga se je ta izlet vršil. Vsled tehničnih neprilik in drugih pomanjkljivosti ni bilo mogoče muditi se več časa pri naših slovenskih bratih na Koroškem. Zato nam je bilo toliko bolj prijetno, ko nas je pri obedu v dvorani kolodvorske restavracije v Celovcu posetilo nekaj njihovih najbolj vidnih predstavnikov. Prav prisrčno smo se pozdravili in se z njimi razgovorili.

Ob svojem prihodu na Koroško so se izletniki povzpeli z dvigali na 1910 m visoko goro Osejščico nad Osojskim jezerom, kjer se jim je nudil krasen razgled po celem Rožu in tja do strmih Karavank in Triglavskega pogorja. Naslednji dan so si izletniki ogledali starodavno romarsko cerkev pri Gospe Sveti ter znameniti vojvodski prestol na Gosposvetem polju. Ob tej priliki je g. Stanko Kosmina orisal rojakom v jedrnatih besedah pomen te, za nas tako zgodovinsko važne zemlje ter njenih zgodovinskih spomenikov, zlasti pa vojvodskega prestola. Izrazil je željo, da bi duh slovenske zavesti, nekdanje moči in slave, ki je nekoč dvigal in navduševal naše slovenske prednike na tem zgodovinskem pozorišču, ob veličastnih obredih ustoličenja slovenskih vojvod, dvigal in navduševal vse Slovence, ki živijo na Koroškem, na Goriškem in na Tržaškem.

Popoldne so se izletniki vrnili iz Celovca, se ustavili na Otoku in na Vrbi ter obhodovali izredno lepoto tega največjega koroškega jezera. Ob svojem povratku v domovino so si izletniki bežno ogledali še Beljak ter se potem v najboljšem razpoloženju ter z lepimi spomini vrnili preko Italije na Svobodno tržaško ozemlje.

D A R O V I Za SLOVENSKO SIROTIŠČE

Leban Marija, Gorica 180; Emilija Koršič 300; gospa Grauner 1000; N.N. 200; Jožefa Kočevar, Gorica 500.— lir

Vsem našim dobrotnikom srčna hvala in zagotovilo molitve.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Spisal dr. IVAN ČESNIK

Svetogorska pesem

P o v e s t

Urška se je spomnila, kako je zgovorni pridigar gospod Tomaž. Nekaj primerjal življenje hoji na goro. Pot nanjo je strma in kamenita, ob prepadih obdana s trujem. Vsak človek mora hoditi po taki poti peš. A pogumni hribolazec se ne straši nevihte in viharjev, se ne boji kamenja in bodečega trnja, kajti cilj — nebesa — je vreden obilih žrtev. Četudi ga pečejo podplati na nogah, pleza po strmi in hrapavi poti za ciljem. In ko ga doseže, kakšna radost ga prevzame, kako neizmerno veselo napolni njegovo dušo, ko gleda božjo glorio in sliči angelsko glasbo in ubrano petje svetnikov in svetnic, kakršnega ne čuje nobeno človeško uho na svetu!

Spomnila se je še na drug govor gospoda Tomaža, velikega ljubitelja stvarstva in prelepe narave. Govoril je o gozdu, ki je podoben ogromnemu svetliču. Koliko svetlega veselja in spoštovanja, koliko svetlih čustev mu napravi hoja v gozdu! Kaka srčna sreča ga prevzame! Ko sonce sije s

svojimi zlatimi žarki nad gozdnim zelenjem, je vsako drevo svetilnik in vsak list lučka. Kakšne barve! Svetle, zelene, bele, rumene na tleh po mahu, po deblih in vejah! Kako tu dehtil! Kakor mira in kadilo! Kje je svetličje s tako krasnim obo-kom visokih drevesnih vej, nad njimi pa sončna svetloba in sončno jasno nebo! Ne najdemo vonjave, kakor je vonj gozdnih dolin in gozdnega cvetja in grmičevja! In kje čujemo tako glasbo, kakor je lahko šelestenje listov v tihem vetru in šumenje gozdne strehe, košatih dreves in vrhov?

Urška je šla skozi gozdič na 682 m visoki vrh Skalnice, kamor je čreda že prispela. Pred njenimi očmi se je razprostrel prekrasen svet. V ozki dolini pod njo je tekla sem od Kanala med skalnatimi gorami v ozki strugi bistra hči planin, zelena Soča, ki se je spustila pri Solkanu v ostrom ovinku v goriško dolino in se razširila in umirila svoj tek prav do izliva, kjer jo je objelo sinje Jadransko morje. Onstran Soče je zrl proti nebu sivoskalnati hrib sv. Valentina. Proti jugu in jugozapadu se je svetila v zlatih sončnih žarkih lahno valujoča ravnina morja. Po njej so plule ladje prav do Benetk. Tam daleč tik vzhodnega istrskega obrežja je molela proti nebu

svoj skalnati vrh precej z drevjem porasla Učka. Bliže na jugovzhodu so se dvigali med kraško planoto in Vipavsko dolino hrib sv. Mihaela, Fajti in Temeniški hrib. Prav zadaj se je dvigal na skalah Devinski grad z vedno zelenim vrtom. V njegovih skalnih razpoklinah je tudi pozimi cvetel skratni ciklaman. Ne daleč od tam je izvirala v več izviri — rimski pesnik Vergilij jih je poznal sedem — skrivnostna reka Timava, ki se je po polkilometerskem teku izlivala pri Štivanu v morje. Ne daleč od tam je bil Tržič; malo dalje je ležal Oglej, nekdanj znamenito rimsko, pozneje patriarhovo mesto s slavno baziliko in visokim zvonikom, ki se je tudi ono jutro svetil v sončnih pramenih. In še malo dalje proti zapadu je na lagunah slonel Gradež in otočje Barbana, porastel z visokimi drevesi; tega je že od 6. stoletja dalje krasilo tiho Marijino svetličje z vitkim stolpom. Njegovi prijetno zveneci zvonovi so vabili romarje k Vaši ljubi Gospe.

Tudi Urško je že rajna babica peljala tja, ko je komaj izpolnila 10 let. Zato je tiste kraje poznala. Prav pred njo je ležala sončna, z močnim mestnim obzidjem obdana Gorica, z rodovitimi, cvetočimi vr-tovi in prelepo okolico, v kateri so se

peljala rajna babica na božjo pot v Vipavski Log, kjer je zgradil zadnji goriški grof Lenart leta 1445 prelepo cerkev z dvema zvonikoma v čast Mariji Tolažnici.

Ko je Urška z vrha Skalnice pregledovala vse te naravne lepote, ji je duša pela Bogu Stvarniku slavo in vzklikala je: »Svet, svet, svet si gospod Bog! Nebo in zemlja sta polna tvoje slave. Hozana na višavi!« In slavila in hvalila je mogočnega Boga s psal-mom, ki ga je gospod Tomaž velikokrat bral pri krščanskem nauku in si je začetek dobro zapomnila:

»Hvalite Gospoda v njegovem svetliču!
hvalite ga na mogočnem nebu njegovem.
Hvalite ga v njegovih čudovitih delih!
Hvalite ga po neizmernem obličju njegovem!«

Tedaj se je spomnila, da je tu vrh Skalnice stala Mariji Devici posvečena cerkva, katero so turški razbojniki pred dobrih 50 leti zažgali, ko je pri obrambi padel njen ded. Zahrepenela in zaželela je, da bi tu zopet stala cerkev, v kateri bi se prepevala slava Bogu in bi se častila Mati Marija.

(Nadaljevanje)